

การพัฒนาผลิตภัณฑ์เคหะสิ่งทอจากผ้าปักชาวเขาเผ่ามี่ยน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร
The Development of Home Textiles Products From Hill Tribe Embroidery Mien
Amphoe Khlong Lan, Kamphaeng Phet.

พิชญา อินตาโสณี¹, พบพร เอี่ยมใส², และธนกิจ โคนทอง³
Pichaya intasopee¹, Pobporn Iamsai² and Tanakit Koktong³

¹ นักศึกษาประจำโปรแกรมเทคโนโลยีออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
^{2,3} อาจารย์ประจำโปรแกรมเทคโนโลยีออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์เคหะสิ่งทอจากผ้าปักชาวเขาเผ่ามี่ยน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 1) เพื่อศึกษาและออกแบบลวดลายชาวเขาเผ่ามี่ยนที่มีความเหมาะสมในการนำมาพัฒนาผลิตภัณฑ์เคหะสิ่งทอจากลวดลายผ้าปักชาวเขาเผ่ามี่ยน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร จากสำรวจพบว่าลวดลายผ้าปักของชาวเขาเผ่ามี่ยนมีทั้งหมด 31 ลาย และลายที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ลายธรรมชาติ จำนวน 15 ลวดลาย ซึ่งตัวแทนกลุ่มชาวเขาเผ่ามี่ยน มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ควรมีการนำลวดลายที่สะท้อนถึงธรรมชาติ และอัตลักษณ์ทางวิถีชีวิตของชาวเขาเผ่ามี่ยน จังหวัดกำแพงเพชร นำมาออกแบบเป็นลวดลายใหม่ภายใต้ลวดลายปักแบบกากบาท ร้อยเรียงเป็นรูปแบบลวดลายใหม่ 3 ลวดลายคือ ลายไหมพรมแดง ลายกระบุง และลายดอกพิกุล จากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบ พบว่าผู้วิจัยจึงได้นำลวดลายไหมพรมแดงเพราะเมื่อเอามาวางคัดต่อเข้าด้วยกันก็จะเกิดรูปแบบที่แตกต่างจากลวดลายปักที่อื่น ที่ปักนำแนวคิดจากธรรมชาติมาปักลวดลายที่ 1 ที่มีรูปร่างที่แตกต่างจากลวดลาย ที่ 2 และ 3 ที่เป็นรูปร่างคล้ายเรขาคณิต นำมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์เคหะสิ่งทอทั้งหมด 7 รูปแบบ ได้แก่ ปลอกหมอน ผ้าพาดเตียงหมอนอิง ผ้าพาดโต๊ะรับแขก ผ้ารองแจกันดอกไม้ ผ้ารองแก้ว ผ้ารองจาน

คำสำคัญ: การพัฒนาผลิตภัณฑ์ / ผลิตภัณฑ์เคหะสิ่งทอ / ชาวเขาเผ่ามี่ยน

Abstract

The Development of housing products from Mien hill tribe embroidery Khlong Lan District Khampang Phet province. The purpose of the research is to study and design the pattern graphic of Mien hill tribe that have the suitability in bringing product development of home textiles from patterned fabric Mien hill tribe embroidery Khlong Lan District Khampang Phet province. From the survey, found that the embroidery pattern of the Mien hill tribe is a total of 31 patterns and the pattern with the largest number is 15 natural patterns. Mien hill tribe representatives, there is a consensus that should have patterns that reflect nature. And the identity of the way of life of the Mien hill tribe people Khampang Phet province Bring to design a new pattern under the cross-stitch pattern Lined up into 4-hole patterns, 3 new patterns include Lay hiem phrom dang, Lay krabung, and Lay dok phikun From the suggestions of design experts It was found that the researchers took the red silk pattern, because when put together and stitched together, the pattern will be different from the embroidery pattern elsewhere. The embroidery uses natural concepts to embroider pattern 1 with shapes that are different from patterns 2 and 3 that are shaped like geometry. To be developed into 7 types of textile products, such as pillowcases, drapes, cushions Drapery reception table Flower vase Coasters Coasters.

Keywords: product development / Home textile products / Mien hill tribe

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ชาวเขาเผ่ามี่ยนในประเทศไทย ตั้งถิ่นฐานอยู่บนภูเขาสูงหรือที่ราบเชิงเขาในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย น่าน พะเยา ลำปาง กำแพงเพชร สุโขทัย เชียงใหม่ ตาก และเพชรบูรณ์ มี 173 หมู่บ้าน 6,692 หลังคาเรือน ประชากร 44,017 คน คิดเป็นร้อยละ 5.59 ของประชากรชาวเขาทั้งหมดที่มีอยู่ในประเทศไทย การดำรงชีวิตตามปกติของชาวเขาเผ่ามี่ยน อาชีพที่จะเป็นอาชีพหลัก คือ การประกอบอาชีพแบบไร่เลื่อนลอยเป็นส่วนใหญ่ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ซึ่งปัจจุบันนั้นอาจมีอาชีพหลากหลายเข้ามา การทำเครื่องเงิน เพราะชาวเขาเผ่ามี่ยนนิยมเครื่องประดับที่ทำด้วยเงิน ในหมู่ชนชาวเขาเผ่ามี่ยนมีช่างทำเครื่องประดับตามวัฒนธรรม และค่านิยมของชาวเขาเผ่ามี่ยนเอง ซึ่งสภาพแวดล้อมทางสังคมอาจทำให้ชาวเขาเผ่ามี่ยนเกิดอาชีพอื่น ๆ ขึ้นมา แต่อาชีพหลักของชาวเขาเผ่ามี่ยน คือ การทำการเกษตร ชาวเขาเผ่ามี่ยน

นิยมปลูกพืชต่าง ๆ แค่อ้อยอยู่พอกินเท่านั้น อาชีพเสริมยามว่างจากการทำไร่ (การปักผ้า) เอกลักษณะลวดลายบนผืนผ้าชนเผ่าเมี่ยน ศิลปะการสร้างสรรค์ลวดลายบนผืนผ้าของชาวเมี่ยนที่เลื่องลือเป็นที่รู้จักและยอมรับในความงดงามคืองานปัก ซึ่งลวดลายงานปักแต่ละลายที่ปรากฏบนผืนผ้าของชนเผ่าเมี่ยนนั้น แทบทุกผืนยังคงเป็นลวดลายโบราณ เอกลักษณะดั้งเดิมที่สืบทอดต่อมาจากบรรพบุรุษตั้งแต่สมัยโบราณกาล ที่มักมีความเกี่ยวข้องและผูกพันกับตำนาน รวมถึงความเชื่อที่สอดแทรกอยู่ในประเพณีวัฒนธรรมประจำชนเผ่าที่สืบทอดต่อกันมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ ปัจจุบันงานผ้าปักได้ผสมผสานกลมกลืนเข้ากับลวดลายที่มาจากธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมรอบตัว ตลอดจนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวเมี่ยน ไม่ว่าจะเป็นข้าวของเครื่องใช้ในครัวเรือน พืชพรรณต่างๆ สัตว์ป่าน้อยใหญ่ การใช้สีในลวดลายปักก็ยังคงยึดถือการใช้สีเส้นด้ายที่ไม่น้อยกว่า 7 สี ได้แก่สีแดง สีเหลือง สีน้ำเงิน สีเขียว สีม่วง สีดำ และสีขาว ผ้าปักบางผืนอาจพบลวดลายมากกว่า 10 ลวดลายรวมกันอยู่ในผืนเดียว และต้องใช้เวลาในการสร้างสรรค์งานปักแต่ละผืนเนิ่นนานเป็นปีกว่าจะแล้วเสร็จ ลักษณะลวดลายที่เกิดขึ้นบนผืนผ้าสะท้อนถึงตัวตนของชนเผ่าเมี่ยนที่ชัดเจน ในปัจจุบันมีการประยุกต์สร้างสรรค์ลวดลายใหม่ๆ ขึ้นมา แต่ยังคงช่วยกันอนุรักษ์ภูมิปัญญาล้ำค่าของชนเผ่าที่สืบทอดกันมาตั้งแต่อดีต ข้อมูลเกี่ยวกับชาวเขาเผ่าเมี่ยน [Online] Available: <https://sites.google.com/site/deevaku/phea-yea> [2562กรกฎาคม10]

อีกทั้งผ้าปักชาวเมี่ยนเป็นงานฝีมือที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษมาหลายร้อยปีแล้ว เกิดจากการใช้เวลาว่างของสตรี หลังจากทำงานเกษตรกรรมในแต่ละวันหรือหลังฤดูเก็บเกี่ยว โดยนำป่านป่า ฝ้ายหรือใยกล้วยงที่ปลูกในหมู่บ้านมาปั่นเป็นเส้นขนาดเล็กและนำมาทอเป็นผืนให้เกิดลวดลายสวยงาม ปัจจุบันผู้หญิงชาวเมี่ยนยังคงสืบทอดศิลปะการปักผ้าลวดลายแบบโบราณดั้งเดิมที่สืบทอดต่อมาจากบรรพบุรุษ เสื้อผ้าผู้ชายชาวเมี่ยนจะมีการปักลวดลายที่บริเวณชายเสื้อและชายผ้าคาดเอวเพียงเล็กน้อย ต่างกับ เสื้อผ้าผู้หญิงที่จะมีการปักลวดลายแพรวพราวงดงาม โดยเฉพาะกางเกงของหญิงชาวเมี่ยน เป็นที่เลื่องลือกันอย่างยิ่งถึงลวดลายที่ปักอย่างประณีตละเอียดงดงาม กล่าวกันว่ากางเกงของหญิงชาวเมี่ยนแต่ละตัวนั้น ต้องใช้ เวลาในการปักนานไม่น้อยกว่า 6 เดือนถึง 1 ปีเลยทีเดียว และชาวเมี่ยนทุกคนจะมีชุดประจำเผ่าของตัวเอง ถึงแม้ในปัจจุบันการแต่งชุดประจำเผ่าจะแต่งแค่ในวันสำคัญเท่านั้น วันขึ้นปีใหม่ วันแต่งงาน เป็นต้น แต่ในปัจจุบันมีความต้องการทางการตลาดเพิ่มมากขึ้น หญิงชาวเขาจึงหาซื้อผ้าฝ้ายจากในเมืองนำมาปักหรือเขียนเทียนแทนการปั่นฝ้ายด้วยมือแบบ ดั้งเดิม ดังนั้นการทอและงานปักแบบโบราณจึงมีคุณค่าเพิ่มมากขึ้น เพราะชิ้นงานในแบบโบราณลดน้อยลง คุณภาพของงานปัก รุ่นใหม่ก็ด้อยลงเพราะความพิถีพิถันหมดไป ลายปักจึงหายากขึ้นไม่ละเอียดเหมือนของเก่า งานปักแบบเก่าที่ปักลงบนผ้าทอใยกล้วย ซึ่งจึงมีราคาค่อนข้างแพงและหายากเพราะต้องผ่านกรรมวิธีการผลิตตามภูมิปัญญาดั้งเดิมซึ่งต้องใช้ทั้งเวลาและแรงงานอย่างมาก ในปัจจุบันผู้บริโภคได้เล็งเห็นถึงคุณค่าและความประณีตสวยงาม จึงได้นำผ้าปักไปตกแต่งเป็นของใช้ได้อย่างหลากหลาย นอกเหนือจากการตกแต่งเสื้อผ้า เช่น กระเป๋าสะพาย กระเป๋าใส่ดวงต๋เครื่องประดับ ของตกแต่งบ้าน เป็นต้น

ปัจจุบันผ้าปักชาวเขาที่เป็นของเก่าดั้งเดิมนั้น เริ่มลดน้อยลงและคงจะหมดไปในที่สุด สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถทรงเล็งเห็นถึงความสำคัญและคุณค่าทางศิลปะการปักผ้านี้จึงทรงริเริ่มให้มีบรรจุไว้เป็นสาขาวิชาหนึ่งใน โครงการศิลปาชีพฯ ทั้งนี้ นอกจากจะเป็นการอนุรักษ์ศิลปะแล้ว ยังเป็นการสร้างอาชีพเสริมสามารถเพิ่มรายได้ให้ชาวเขา ได้ผลิตชิ้นงานผ้าปักออกจำหน่าย จนกลายมาเป็นสินค้าหัตถกรรม ที่ลือชื่อ กลายเป็นรายได้หลักให้กับครอบครัว และลวดลายความสวยงามที่เกิดขึ้นจากฝีมือการเย็บปักที่ละเอียด ประณีตสวยงามทำให้ผ้าปักชาวเขาได้รับความสนใจเป็นพิเศษ เพราะเป็นผ้าพื้นเมืองที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่ไม่มีใครเหมือน และถ้าพบเห็นที่ใดก็จะทราบได้ทันทีว่าเป็นผ้าปักของชาวเขานั้นเอง

เคหะสิ่งทอ เป็นผลิตภัณฑ์ผ้าที่ใช้สำหรับตกแต่งที่พักอาศัย ทั้งในห้องนอน ห้องนั่งเล่น ห้องครัว ห้องน้ำ เช่น ผ้าปูที่นอน หมอน ผ้าคลุมเตียง ผ้าม่าน ผ้าปูโต๊ะ พรหมปูพื้น ฯลฯ ซึ่งผู้บริโภคส่วนใหญ่จะเน้นการใช้งานจริงเป็นหลัก และในปัจจุบัน ผลิตภัณฑ์สิ่งทอเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในการทำเครื่องนุ่งห่ม เพื่อให้ความอบอุ่นแก่ ร่างกายไปจนถึง การตกแต่ง เพื่อให้เกิดความสวยงาม นอกจากนี้ยังสามารถนำไป พัฒนาให้เกิดประโยชน์ได้หลายรูปแบบมาก ยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการตกแต่งอาคาร สถานที่ ที่อยู่อาศัย เพื่อประโยชน์ใช้สอย หรือเพื่อความสวยงาม ตัวอย่างเช่น ผ้าห่ม ผ้าปูที่นอน ปลอกหมอน พรหม ผ้าม่าน และผ้าปูเก้าอี้หรือโซฟา เป็นต้น ดังนั้นผลิตภัณฑ์สิ่งทอจึงนับว่ามีความสำคัญอย่างมากทั้งใน ปัจจัยพื้นฐานและในเชิงพาณิชย์ โครงสร้างอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยมีกระบวนการผลิตที่ครบวงจรตั้งแต่ต้นน้ำ-กลางน้ำ-ปลายน้ำ เป็นอุตสาหกรรมที่มีความแข็งแกร่งและ มีความได้เปรียบเหนือคู่แข่ง เนื่องจากสินค้ามีคุณภาพได้มาตรฐานเป็นที่

ยอมรับในตลาดโลก เช่น สหรัฐอเมริกา ยุโรป และญี่ปุ่น ปี2554 การส่งออกสิ่งทอมีมูลค่า 8,255 ล้านดอลลาร์สหรัฐ มีอัตรา การขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.55 จากปี2553 โดยแบ่งตามกลุ่มสินค้า ได้แก่ เครื่องนุ่งห่ม (3,275ล้านเหรียญสหรัฐ) ผ้าผืนและด้าย(2,745ล้านเหรียญสหรัฐ) และสิ่งทออื่นๆ (2,235 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) (อรุณวรรณ ตั้งจันทร์, เกษร ธิตะจारी และนิรัช สุตสังข์, 2556, บทคัดย่อ)

จากการศึกษาความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าอุตสาหกรรมสิ่งทอและผลิตภัณฑ์สิ่งทอ ในแหล่งชุมชน เป็นเรื่อง น่าสนใจที่จะนำวัตถุดิบในพื้นที่และอัตลักษณ์เฉพาะถิ่นมาพัฒนาให้เกิดประโยชน์และสร้างมูลค่าเพิ่มได้ มากยิ่งขึ้น เพื่อวัตถุประสงค์ในเชิงปัจจัยพื้นฐานและในเชิงพาณิชย์มาออกแบบและพัฒนาให้เข้ากับผลิตภัณฑ์สำหรับ การตกแต่งภายในที่พักอาศัย เพื่อให้มีอัตลักษณ์มีความเหมาะสม น่าสนใจ สวยงาม โดดเด่น ตอบสนองความ ต้องการ โดยคำนึงถึงความพึงพอใจของ ผู้บริโภค อีกทั้งสามารถสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนชาวเขาเผ่าเมี่ยนได้มากขึ้น รวมทั้งได้อนุรักษ์และรักษาศิลปวัฒนธรรมที่ได้จาก ลวดลายของผ้าปักชาวเขาเผ่าเมี่ยน อำเภอคลองลาน จังหวัด กำแพงเพชร ในอีกลักษณะหนึ่ง ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยและสังคมของการเรียนรู้

ปัญหาปัจจุบันผ้าปักชาวเขาที่เป็นของดั้งเดิมนั้น เริ่มลดน้อยลงและคงจะหมดไปในที่สุด เพราะปัจจุบันนั้นได้มีสินค้าหรือ แฟชั่นที่ทันสมัยจากต่างประเทศเข้ามาตามยุคสมัย ทำให้ลายผ้าต่างๆ ของชาวเขานั้นได้ค่อยๆ เลือนหายไปเรื่อยๆ เพราะปัจจุบันลาย ผ้าของชาวเขานั้นไม่ได้เป็นที่นิยมของกลุ่มผู้บริโภค ยุคสมัยในปัจจุบันนั้นสินค้าหรือแฟชั่นเข้ามาทำให้คนนิยมไปตามกระแสของแฟชั่น ต่างๆ

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

เพื่อศึกษาและออกแบบลวดลายชาวเขาเมี่ยนที่มีความเหมาะสมในการนำมาพัฒนาผลิตภัณฑ์เคหะสิ่งทอ จากลวดลายผ้าปักชาวเขาเมี่ยน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

ขอบเขตของการวิจัย

ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เคหะสิ่งทอจากผ้าปักชาวเขาเมี่ยน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหา และการศึกษาข้อมูล ซึ่งมีขอบเขตการศึกษาวิจัยดังนี้

1. ข้อมูลด้านประวัติความเป็นมาของชุมชนชาวเขาเผ่าเมี่ยน อำเภอคลองลาน จังหวัด กำแพงเพชร

2. ข้อมูลด้านลวดลายผ้าปัก ชุมชนชาวเขาเผ่าเมี่ยน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

3. ข้อมูลด้านหลักการออกแบบ

4. ข้อมูลด้านเคหะสิ่งทอ

5. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

6. ข้อมูลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขอบเขตด้านการออกแบบ

ขอบเขตการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากลวดลายของผ้าปักของชุมชนชาวเขาเผ่าเมี่ยน อำเภอ คลองลาน จังหวัดกำแพงเพชรเป็นเคหะสิ่งทอ ผลิตภัณฑ์เคหะสิ่งทอสำหรับที่พักอาศัย ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้าน การออกแบบ ดังนี้

พัฒนาผลิตภัณฑ์จากลวดลายของผ้าปักของชุมชนชาวเขาเผ่าเมี่ยน อำเภอคลองลาน จังหวัด กำแพงเพชรเป็นเคหะสิ่งทอ ทั้งหมด 7 ผลิตภัณฑ์ ดังรายละเอียด

1. ปลอกหมอน

2. ผ้าพาดเตียง

3. หมอนอิง

4. ผ้าพาดโต๊ะรับแขก

5. ผ้ารองแจกันดอกไม้

6. ผ้ารองแก้ว

7. ฝ่ายรายงาน

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1) เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์เคหะสิ่งทอจากผ้าปักชาวเขาเผ่าเยียน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร แบ่งเป็น 2 กลุ่มโดยใช้การสุ่มแบบเจาะจง ได้แก่

(1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเพื่อการสัมภาษณ์ข้อมูลเบื้องต้น เพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์เคหะสิ่งทอจากผ้าปักชาวเขาเผ่าเยียน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

ประชากร ได้แก่ กลุ่มชาติพันธุ์เผ่าเยียน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ตัวแทนกลุ่มชาติพันธุ์เผ่าเยียน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ด้านลวดลายปัก จำนวน 3 คน

(2) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างด้านการประเมินรูปแบบผลิตภัณฑ์เคหะสิ่งทอจากผ้าปักชาวเขาเผ่าเยียน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

ประชากร ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบ

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบ ระดับอุดมศึกษา จำนวน 3 ท่าน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น คือ ลวดลายผ้าปักและอัตลักษณ์ชาวเขาเผ่าเยียน

ตัวแปรตาม คือ ผลิตภัณฑ์เคหะสิ่งทอจากผ้าปักชาวเขาเผ่าเยียน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ที่ออกแบบใหม่จากลวดลาย และอัตลักษณ์ชาวเขาเผ่าเยียน

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

ในการวิจัยพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ได้พัฒนาตามกรอบแนวคิดดังนี้ [การออกแบบลวดลาย, 2549 : 90-93]

1. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มชาวเขาเผ่าเยียน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อนำลวดลายมาใช้
2. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในการนำลวดลายผ้าไปใช้
3. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์จากสิ่งที่รับรู้เพื่อนำมาสร้างลวดลาย
4. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับความแตกต่าง ความแปลกใหม่ ในการสร้างลวดลาย

วิธีการดำเนินงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิและปฐมภูมิ เพื่อเป็นแนวทางของการพัฒนาผลิตภัณฑ์เคหะสิ่งทอจากลวดลายผ้าปักชาวเขาเผ่าเยียน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบเครื่องมือการวิจัย ได้แก่ เครื่องมือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เครื่องมือประเมินรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และเครื่องมือประเมินความพึงพอใจ

ขั้นตอนที่ 3 หาความเที่ยงตรงของเครื่องมือโดยอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย เพื่อให้ได้เครื่องมือการวิจัยที่มีความเที่ยงตรง มีประสิทธิภาพในการใช้ในงานวิจัยในขั้นตอนการลงพื้นที่ เพื่อเก็บข้อมูล

พัฒนาผลิตภัณฑ์เคหะสิ่งทอจากลวดลายผ้าปักชาวเขาเผ่าเยียน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

ขั้นตอนที่ 4 ลงพื้นที่เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จากแหล่งข้อมูล โดยการลงพื้นที่ไปสอบถามจากกลุ่มชาวเขาเผ่าเยียน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่จำเป็นนำมาปฏิบัติการพัฒนาผลิตภัณฑ์เคหะสิ่งทอจากลวดลายผ้าปักชาวเขาเผ่าเยียน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

ขั้นตอนที่ 5 สรุปรายชื่อข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยนำข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล มาเป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เคหะสิ่งทอจากลวดลายผ้าปักชาวเขาเผ่าเยียน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

ขั้นตอนที่ 6 ปฏิบัติการออกแบบลวดลาย และพัฒนาผลิตภัณฑ์เคหะสิ่งทอจากลวดลายผ้าปักชาวเขาเผ่าเยียน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 3 แบบ เพื่อเสนอแบบร่างต่อผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 7 เสนอแบบร่างต่อผู้ทรงคุณวุฒิ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมิน เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอจากผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 8 รายงาน/อภิปรายผล เพื่อนำเสนอผลงานการออกแบบ และข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งต่อไป

สรุปผลวิจัย

จากการสัมภาษณ์ตัวแทนกลุ่มชาวเขาเผ่าเมี่ยน จำนวน 3 คน เพื่อการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับลวดลายของชาวเขาเผ่าเมี่ยน ในการออกแบบลวดลาย ได้ผลการศึกษา พบว่า ชาวเขาเผ่าเมี่ยนมีลวดลายผ้าปักที่พบเห็นเป็นที่ประจักษ์ทั้งหมด 31 ลวดลาย สามารถจำแนกลวดลายผ้าปักเผ่าเมี่ยนได้ทั้งหมด 4 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบที่ถอดมาจากสิ่งของ จำนวน 1 ลาย รูปแบบที่ถอดจากคน จำนวน 2 ลาย รูปแบบที่ถอดจากธรรมชาติ จำนวน 15 ลวดลาย และรูปแบบที่ไม่มีมีความหมายตายตัว จำนวน 12 ลวดลาย สามารถจำแนกรูปแบบลวดลายได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลลวดลายชาวเขาเผ่าเมี่ยน รูปแบบที่ถอดมาจากสิ่งของ เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบลวดลาย

ลวดลาย	รายละเอียด
	ชื่อลวดลาย : หมะ เบ้ว รูปแบบ : มีลักษณะคล้ายซึ่งนี้ข้าวเหนียวที่สานจากไม้ไผ่ ข้อจำกัดในการใช้งาน : ไม่มีข้อห้ามสำหรับในการนำไปใช้
ภาพที่ 1	

จากตารางที่ 1 ข้อมูลลวดลายลวดลายชาวเขาเผ่าเมี่ยน รูปแบบที่ถอดมาจากสิ่งของ เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบลวดลาย พบว่า ลวดลายจะถอดมาจากสิ่งของที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ของชาวเขาเผ่าเมี่ยน อันได้แก่ ลวดลายหมะ เบ้ว เป็นต้น ซึ่งเป็นลวดลายที่สะท้อนให้เห็นถึงการดำรงชีวิตของชาวเขาเผ่าเมี่ยน และมีลวดลายที่นิยมก็คือหมะเบ้ว

ตารางที่ 2 ข้อมูลลวดลายชาวเขาเผ่าเมี่ยน รูปแบบที่ถอดมาจากคน เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบลวดลาย

ลวดลาย	รายละเอียด
	ชื่อลวดลาย : ชม (คน) รูปแบบ : เอาส่วนลายของหัวคน 4 คนมาต่อกันให้เกิดเป็นลวดลาย ข้อจำกัดในการใช้งาน : ไม่มีข้อห้ามสำหรับในการนำไปใช้
ภาพที่ 2	

ต่อ

ภาพที่ 3

ชื่อลวดลาย : ชม (คน)

รูปแบบ : เป็นลายที่มาจากดั้งเดิม วัยรุ่นยุคนี้ส่วนใหญ่มักจะไม่เป็นเนื่องจากเป็นลายเก่าแก่

ข้อจำกัดในการใช้งาน : ไม่มีข้อห้ามสำหรับการนำไปใช้

จากตารางที่ 2 ข้อมูลลวดลายลวดลายชาวเขาเผ่าเมี่ยน รูปแบบที่ถอดมาจากคน เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบลวดลาย พบว่า ลวดลายจะถอดมาจากมนุษย์หรือคน ของชาวเขาเผ่าเมี่ยน อันได้แก่ ลวดลายชม (คน) เป็นต้น ซึ่งเป็นลวดลายที่สะท้อนให้เห็นถึงการดำรงชีวิตของชาวเขาเผ่าเมี่ยน และมีลวดลายที่นิยมก็คือชม (คน)

ตารางที่ 3 ข้อมูลลวดลายชาวเขาเผ่าเมี่ยน รูปแบบที่ถอดมาจากธรรมชาติ เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบลวดลาย

ลวดลาย	รายละเอียด
 <p>ภาพที่ 4</p>	<p>ชื่อลวดลาย : เหนาะ (นก) รูปแบบ : เป็นลวดลายที่ประยุกต์มาจากตัวนก สมัยใหม่มีการแปรรูปแล้ว</p> <p>ข้อจำกัดในการใช้งาน : ไม่มีข้อห้ามสำหรับการนำไปใช้</p>
 <p>ภาพที่ 5</p>	<p>ชื่อลวดลาย : เซียนล่อเก้ (หงอนมังกร) รูปแบบ : เป็นลวดลายดั้งเดิม และมีการนำมาดัดแปลงอยู่บ้าง</p> <p>ข้อจำกัดในการใช้งาน : ไม่มีข้อห้ามสำหรับการนำไปใช้</p>
 <p>ภาพที่ 6</p>	<p>ชื่อลวดลาย : ญอพ (เกาะ) รูปแบบ : เป็นลวดลายดั้งเดิม ซึ่งมีความหมายว่าเหมือนผีเสื้อเกาะราวนำมาใช้ในส่วนของกางเกงและใช้ใส่ลวดลายของผ้าพันเอว</p> <p>ข้อจำกัดในการใช้งาน : ไม่มีข้อห้ามสำหรับการนำไปใช้</p>

ตารางที่ 3 ข้อมูลลวดลายชาวเขาเผ่าเมี่ยน รูปแบบที่ถอดมาจากธรรมชาติ เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบลวดลาย (ต่อ)

ลวดลาย	รายละเอียด
 <p>ภาพที่ 7</p>	<p>ชื่อลวดลาย : ล่มแจ้ว (ตีนแมว)รูปแบบ : เป็นลายที่ได้มาจากรอยเท้าของแมว เป็นลวดลายดั้งเดิม</p> <p>ข้อจำกัดในการใช้งาน :ไม่มีข้อห้ามสำหรับการนำไปใช้</p>

	ภาพที่ 8	<p>ชื่อลวดลาย : เหยย (ดาวเล็ก) รูปแบบ : เป็นลายดั้งเดิม ซึ่งชาวบ้านบอกว่านำมาจากที่เรากออกมาดูดาวแล้วเห็นรูปดาวจึงนำไปปักเป็นรูปดาวตาม สามารถนำมาปักแล้วใช้กับส่วนไหนก็ได้ ข้อจำกัดในการใช้งาน : ไม่มีข้อห้ามสำหรับในการนำไปใช้</p>
	ภาพที่ 9	<p>ชื่อลวดลาย : ย่านป๋ย่าง(ลายแมงมุม) กะหย่อ(ภาษาเมี่ยน) รูปแบบ : เป็นลายดั้งเดิมและเป็นลายเรียกเฉพาะนำมาปักกับกางเกงให้กับเจ้าสาวใสในวันแต่งงาน ข้อจำกัดในการใช้งาน : ไม่มีข้อห้ามสำหรับในการนำไปใช้</p>
	ภาพที่ 10	<p>ชื่อลวดลาย : ล่มมีวั้ง (คิ้วเสื่อ) รูปแบบ : เป็นลายดั้งเดิม มงคลลายแรก มีลักษณะคล้ายคิ้วเสื่อ ข้อจำกัดในการใช้งาน : ไม่มีข้อห้ามสำหรับในการนำไปใช้</p>
	ภาพที่ 11	<p>ชื่อลวดลาย : ต้นไม้ รูปแบบ : ลายที่สอง เป็นลายคล้ายต้นไม้ ข้อจำกัดในการใช้งาน : ไม่มีข้อห้ามสำหรับในการนำไปใช้</p>
	ภาพที่ 12	<p>ชื่อลวดลาย : ฟามซิง (แมงมุมใหญ่) รูปแบบ : เป็นลวดลายดั้งเดิม มีลักษณะคล้ายแมงมุมทำรัง ข้อจำกัดในการใช้งาน : ไม่มีข้อห้ามสำหรับในการนำไปใช้</p>
	ภาพที่ 13	<p>ชื่อลวดลาย : บะยิว (หัวใจ) รูปแบบ : ลายดั้งเดิมมีแค่ส่วนนอก ลายตรงกลางเป็นลายที่ประยุกต์แล้ว ข้อจำกัดในการใช้งาน : ไม่มีข้อห้ามสำหรับในการนำไปใช้</p>
<p>ตารางที่ 3 ข้อมูลลวดลายชาวเขาเผ่าเมี่ยน รูปแบบที่ถอดมาจากธรรมชาติ เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบลวดลาย (ต่อ)</p>		
ลวดลาย	รายละเอียด	
	ภาพที่ 14	<p>ชื่อลวดลาย : ญูอพ (เกาะ) รูปแบบ : เป็นลวดลายดั้งเดิม ซึ่งมีความหมายว่าเหมือนผีเสื้อเกาะราว ข้อจำกัดในการใช้งาน : ไม่มีข้อห้ามสำหรับในการนำไปใช้</p>

	<p>ชื่อลวดลาย : ปะมีวแฉงรูปแบบ : เป็นลวดลายเกี่ยวกับดอกสมัยก่อน ดอกโบราณข้อจำกัดในการใช้งาน : ไม่มีข้อห้ามสำหรับในการนำไปใช้</p>
<p>ภาพที่ 15</p>	
	<p>ชื่อลวดลาย : แกงผลรูปแบบ : ถอดยอดจากแมงมุมออกมาเป็นครบ 4 ขา คนสมัยใหม่ถักไม่เป็น ข้อจำกัดในการใช้งาน : ไม่มีข้อห้ามสำหรับในการนำไปใช้</p>
<p>ภาพที่ 16</p>	
	<p>ชื่อลวดลาย : เหยรูปแบบ : ถอดยอดจากแมงมุม แต่เป็นลายกากบาทใหญ่ คนสมัยใหม่ถักเป็นแล้ว ข้อจำกัดในการใช้งาน : ไม่มีข้อห้ามสำหรับในการนำไปใช้</p>
<p>ภาพที่ 17</p>	
	<p>ชื่อลวดลาย : ตะม่วน่อม รูปแบบ : เป็นลวดลายของทุเสื่อ ถอดออกมาจากตัวเอาแค่ส่วนหู ข้อจำกัดในการใช้งาน : ไม่มีข้อห้ามสำหรับในการนำไปใช้</p>
<p>ภาพที่ 18</p>	

จากตารางที่ 3 ข้อมูลลวดลายลวดลายชาวเขาเผ่าเมี่ยน รูปแบบที่ถอดมาจากธรรมชาติ เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบลวดลาย พบว่า ลวดลายจะถอดมาจากธรรมชาติที่อยู่รอบตัวของชาวเขาเผ่าเมี่ยน อันได้แก่ เหนาะ (นก), เซียนล่อเก้ (หงอนมังกร), ญอพ (เกาะ), ล่มแจ้ว (ตีนแมว), เทรย (ดาวเล็ก), ย่านปย่าง (ลายแมงมุม) กะหย่อ (ภาษาเมี่ยน), ล่มมีวจั้ว (คิ้วเสือ), ต้นไม้, ฟามซิง (แมงมุมใหญ่), บะยิว (หัวใจ), ญอพ (เกาะ), ปะมีวแฉง, แกงผล, เหย, ตะม่วน่อม เป็นต้น ซึ่งเป็นลวดลายที่สะท้อนให้เห็นถึงธรรมชาติที่อยู่รอบตัวของชาวเขาเผ่าเมี่ยน และมีลวดลายที่นิยมก็ คือ เซียนล่อเก้ (หงอนมังกร), ญอพ (เกาะ), ล่มแจ้ว (ตีนแมว), เทรย (ดาวเล็ก), ย่านปย่าง (ลายแมงมุม) กะหย่อ (ภาษาเมี่ยน), ล่มมีวจั้ว (คิ้วเสือ), ฟามซิง (แมงมุมใหญ่) ลวดลายที่กล่าวมานั้นจะเป็นลวดลายดั้งเดิมของชาวเขาเผ่าเมี่ยนจึงนิยมนำมาปักกันมาก

ตารางที่ 4 ข้อมูลลวดลายชาวเขาเผ่าเมี่ยน รูปแบบที่ถอดมาจากลวดลายที่ไม่มีคามหมาย เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบลวดลาย

ลวดลาย	รายละเอียด
	<p>ชื่อลวดลาย : เนินเทีย (เงา)รูปแบบ : เป็นลายที่นำมาปักในส่วนของขากางเกง และเป็นตัวกันของปลายขากางเกง เพื่อให้รู้ว่าเป็นส่วนขา ถ้าหากไม่มีตัวกันจะไม่ว่าเป็นกางเกงข้อจำกัดในการใช้งาน : ไม่มีข้อห้ามสำหรับในการนำไปใช้</p>
<p>ภาพที่ 19</p>	
	<p>ชื่อลวดลาย : -รูปแบบ : ลายที่สาม เป็นลายที่ประยุกต์มาแล้วข้อจำกัดในการใช้งาน : ไม่มีข้อห้ามสำหรับในการนำไปใช้</p>
<p>ภาพที่ 20</p>	

	<p>ชื่อลวดลาย : -รูปแบบ : เป็นลายใหม่ที่ยังไม่มีชื่อ ข้อจำกัดในการใช้งาน : ไม่มีข้อห้ามสำหรับการนำไปใช้</p>
<p>ภาพที่ 21</p>	
	<p>ชื่อลวดลาย : -รูปแบบ : เป็นลายประยุกต์ยังไม่มีชื่อ ใช้แบบถอดลายอื่น ๆ มา ข้อจำกัดในการใช้งาน : ไม่มีข้อห้ามสำหรับการนำไปใช้</p>
<p>ภาพที่ 22</p>	
	<p>ชื่อลวดลาย : -รูปแบบ : เป็นลายประยุกต์ยังไม่มีชื่อ ข้อจำกัดในการใช้งาน : ไม่มีข้อห้ามสำหรับการนำไปใช้</p>
<p>ภาพที่ 23</p>	
	<p>ชื่อลวดลาย : -รูปแบบ : เป็นลายประยุกต์ยังไม่มีชื่อ ข้อจำกัดในการใช้งาน : ไม่มีข้อห้ามสำหรับการนำไปใช้</p>
<p>ภาพที่ 24</p>	
	<p>ชื่อลวดลาย : -รูปแบบ : เป็นลายประยุกต์ยังไม่มีชื่อ ข้อจำกัดในการใช้งาน : ไม่มีข้อห้ามสำหรับการนำไปใช้</p>
<p>ภาพที่ 25</p>	
	<p>ชื่อลวดลาย : -รูปแบบ : เป็นลายประยุกต์ยังไม่มีชื่อ ข้อจำกัดในการใช้งาน : ไม่มีข้อห้ามสำหรับการนำไปใช้</p>
<p>ภาพที่ 26</p>	

ตารางที่ 4 ข้อมูลลวดลายชาวเขาเผ่าม้งแบบ รูปแบบที่ถอดมาจากลวดลายที่ไม่มี ความหมาย เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบลวดลาย (ต่อ)

ลวดลาย	รายละเอียด
	<p>ชื่อลวดลาย : -รูปแบบ : เป็นลายประยุกต์ยังไม่มีชื่อ ข้อจำกัดในการใช้งาน : ไม่มีข้อห้ามสำหรับการนำไปใช้</p>
<p>ภาพที่ 27</p>	
	<p>ชื่อลวดลาย : อินเพยเปี้ยวรูปแบบ : เป็นลวดลายที่ประยุกต์มาจาก ลาย ญอพ (เกาะ) แต่เอามาจากดอกใหญ่ ข้อจำกัดในการใช้งาน : ไม่มีข้อห้ามสำหรับการนำไปใช้</p>
<p>ภาพที่ 28</p>	
	<p>ชื่อลวดลาย : ป๋่างรูปแบบ : เป็นลวดลายที่ประยุกต์ขึ้นมาใหม่ ข้อจำกัดในการใช้งาน : ไม่มีข้อห้ามสำหรับการนำไปใช้</p>

ภาพที่ 29

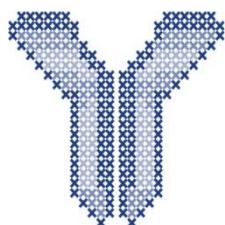
ชื่อลวดลาย : จูรูบบบ : เป็นลวดลายที่ประยุกต์มาจาก ลาย ญอพ (เกาะ)ข้อจำกัดในการใช้งาน : ไม่มีข้อห้ามสำหรับในการนำไปใช้

ภาพที่ 30

จากตารางที่ 4 ข้อมูลลวดลายลวดลายชาวเขาเผ่าเมี่ยน รูปแบบที่ถอดมาจากลวดลายที่ไม่มี ความหมาย เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบลวดลาย พบว่า ลวดลายจะถอดมาจากสิ่งของต่างๆ รอบตัวที่ไม่มี ความหมายหรือ เป็นลวดลายที่ประยุกต์ใหม่ขึ้นมาที่ไม่มี ความหมาย ของชาวเขาเผ่าเมี่ยน อันได้แก่ เนินเทีย (เงา),อินเพยเปี้ยว ,เปี้ยง,จู เป็นต้น ซึ่งเป็นลวดลายที่สะท้อนให้เห็นถึงการประยุกต์ลวดลายของยุคสมัยใหม่ให้ เป็นไปตามกาลเวลา

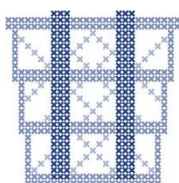
จากการสัมภาษณ์ และการวิเคราะห์จากตัวแทนกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเขาเผ่าเมี่ยน หมู่บ้านคลองเตย สามารถจำแนกลวดลายได้ทั้งหมด 4 รูปแบบ และพบว่าลวดลายทั้ง 4 รูปแบบ เป็นลวดลายดั้งเดิม ที่มีมาแต่โบราณ กาลของกลุ่มชาติพันธุ์ การนำลวดลายดั้งเดิมมาประยุกต์ใช้มีข้อจำกัดในการใช้งานที่หลากหลาย จึงได้ขอเสนอแนะ ว่า ควรมีการสร้างสรรคลวดลายใหม่ๆ ที่สามารถสื่อถึงอัตลักษณ์ชาวเขาเผ่าเมี่ยนได้อย่างเหมาะสม โดย ใช้การ สร้างสรรคจากการปักรูป “ X ” กากบาท และ “ ” สีเหลือง ที่เป็นลายปักดั้งเดิมที่ใช้ในการประกอบขึ้นเป็น ลวดลายอื่นๆ โดยผู้วิจัยได้ขอเสนอแนะให้นำลายกากบาท มาออกแบบใหม่ให้สะท้อนถึงอัตลักษณ์ชาวเขาเผ่าเมี่ยน

จากผลการศึกษาลวดลายผ้าปักชาวเขาเผ่าเมี่ยน พบว่า ลวดลายส่วนใหญ่ เป็นลวดลายที่อิงจากธรรมชาติ มากที่สุด คิดเป็น 15 ลวดลาย นับเป็นครึ่งหนึ่งของลวดลายทั้งหมด จึงมีความเห็นสอดคล้องกันว่า การนำธรรมชาติ และวิถีชีวิตของชาวเขาเผ่าเมี่ยนมาเสนอในการออกแบบลวดลาย ให้สะท้อนถึงอัตลักษณ์ชาวเขาเผ่าเมี่ยน ผ่าน การถ่ายทอดกราฟิกที่สื่อถึงธรรมชาติและวิถีชีวิตของชนเผ่าเมี่ยน ได้แบบสรุปทั้งหมด 3 ลวดลาย ดังนี้

ภาพที่ 1 ลวดลายใหม่พรมแดงรอบคอชาวเมี่ยน

จากภาพที่ 1 ลวดลายใหม่พรมแดงรอบคอชาวเมี่ยนออกแบบจากอัตลักษณ์การแต่งกายของกลุ่มชาติพันธุ์ เผ่าเมี่ยน ที่จะมีการสวมใส่เสื้อคลุมยาวสีดำ ติดไหมพรมสีแดง เป็นแนวทแยงยาวรอบคองลงมาด้านหน้าถึงหน้าท้อง เป็นจุดเด่นที่ดูสะดุดตาและเป็นเอกลักษณ์ที่กลุ่มชาติพันธุ์เผ่าอื่นๆ ไม่มี

ภาพที่ 2 ลวดลายกระบุงเก็บพืชผัก ชาวเมี่ยน

จากภาพที่ 2 ลวดลายกระบุงเก็บพีชผัก ชาวเมี่ยน ออกแบบจากอัตลักษณ์ทางวิถีชีวิตของเผ่าเมี่ยน ที่มุ่งเน้นการเกษตรกรรม และปลูกพีชผัก ทำให้มีโน้ตศน์ของชาวเมี่ยนนั้น กระบุงเก็บผัก ถือเป็นอีกหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่สื่อถึงวิถีชีวิตด้านเกษตรของชาวเมี่ยน ที่ชัดเจน

ภาพที่ 3 ลวดลายดอกพิกุล

จากภาพที่ 3 ลวดลายดอกพิกุล เป็นดอกไม้ประจำจังหวัดกำแพงเพชร ออกแบบโดยใช้ลักษณะเด่นของลายกากบาท ของการปักผ้าชาวเมี่ยน ร้อยเรียงเป็นดอกพิกุล เพื่อสื่อถึงกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเมี่ยนภายในจังหวัดกำแพงเพชร เนื่องจากชาวเขาเผ่าเมี่ยนมีหลากหลายจังหวัด ลวดลายนี้จึงเป็นลวดลายเพื่อที่จะสื่อถึงชาวเขาเผ่าเมี่ยน ภายในจังหวัดกำแพงเพชร

ผลวิเคราะห์การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบทั้งหมด 3 คน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของลวดลายทั้ง 3 ลวดลายเพื่อพัฒนาต่อยอดสู่ผลิตภัณฑ์ การพัฒนาผลิตภัณฑ์เคหะสิ่งทอจากชาวเขาเผ่าเมี่ยน อ.คลองลาน จ.กำแพงเพชร ได้ขอเสนอแนะ ดังนี้

1) ลวดลายที่ 3 เป็นลวดลายที่มีความเหมาะสมในด้านของการต่อลาย ในการออกแบบโดยนำเสนอความงามที่มีนัยยะของนิยามในความงามคือ “การซ้ำทำให้เกิดความงาม” การต่อลายเป็นจุดสำคัญที่จะทำให้รูปแบบของลายนั้นซ้ำกันอย่างมีระบบและมีโครงสร้าง สามารถเพิ่มหรือลดสัดส่วนของลายได้ โดยที่โครงสร้างรวมของลวดลายยังคงมีความต่อเนื่องและมีจุดบรรจบของงานนั้นๆ

2) ลวดลายที่ 3 ถึงแม้จะเป็นลวดลายที่มองโดยภาพรวมแล้วจะคล้ายๆกับลวดลายดอกไม้หรือลายเครื่องประดับ ของลวดลายพื้นถิ่นแบบต่างๆไปตามภูมิภาคอื่นๆ แต่การนำเสนอโดยการส่งเสริมการรับรู้ที่มาของลวดลายที่มาจากดอกไม้ที่เป็นเอกลักษณ์ (เพิ่มเติม promotional merchandise) นั้น จะช่วยให้ลวดลายมีความน่าสนใจมากขึ้น ทั้งนี้ ลวดลายที่ 1 และลวดลายที่ 2 เป็นลวดลายที่ลวดลายตัดทอนมาจากของใช้และเครื่องแต่งกาย ซึ่งการสะท้อนเอกลักษณ์ยังไม่ชัดเจนเนื่องจากสามารถตีความได้ถึงชนเผ่าอื่น

3) ลวดลายที่ 1 และลวดลายที่ 2 เป็นลวดลายที่ดูแปลกใหม่ (ตามลำดับ) ควรเพิ่มเติมความหลากหลายของลายหลัก และลายเสริม จะช่วยให้มีความน่าสนใจมากขึ้น ทั้งนี้ ลวดลายที่ 3 ที่มีความสวยงามลงตัวแล้ว ถ้าเพิ่มเติมระบบการจัดลาย (systematic pattern) ด้วยการนำเสนอรูปแบบลายหลัก และลายเสริม ว่าสามารถนำมาจัดวางประกบกันเป็นลวดลายใหม่ๆได้อีกด้วยรูปแบบใดบ้าง จะทำให้ลวดลายที่ 3 มีความแปลกใหม่และน่าสนใจมากขึ้นเช่นกัน

4) ลวดลายที่ 1 เพราะเมื่อเอามาวางคิดต่อเข้าด้วยกันก็จะเกิดรูปแบบที่จะแตกต่างจากลวดลายปักที่อื่น ที่ปักนำแนวคิดจากธรรมชาติมาปัก

5) ลวดลายที่ 1 ที่มีรูปร่างที่แตกต่างจากลวดลาย ที่ 2 และ 3 ที่เป็นรูปร่างคล้ายเรขาคณิต

จากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยจึงได้นำลวดลายที่ 1 ซึ่งเป็นลวดลายลวดลายใหม่พรมแดงรอบคอ
ชาวเมี่ยนได้ปรับปรุงมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์เคหะสิ่งทอทั้งหมด 7 รูปแบบ ได้แก่ ปลอกหมอน ผ้าพาดเตียง หมอน
อิง ผ้าพาดโต๊ะรับแขก ผ้ารองแจกันดอกไม้ ผ้ารองแก้ว และ ผ้ารองจาน ดังนี้

อภิปรายผล

อภิปรายผลการวิจัย เรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์เคหะสิ่งทอจากชาวเขาเผ่าเมี่ยน พบว่า จากการวิเคราะห์
จากตัวแทนกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเขาเผ่าเมี่ยน หมู่บ้านคลองเตย สามารถจำแนกลวดลายได้ทั้งหมด 4 ประเภท และ
พบว่าลวดลายทั้ง 4 ประเภท ซึ่งเป็นลวดลายดั้งเดิม ที่มีมาแต่โบราณกาลของกลุ่มชาติพันธุ์ การนำลวดลายดั้งเดิม
มาประยุกต์ใช้มีข้อจำกัดในการใช้งานที่หลากหลาย จึงได้ขอเสนอแนะว่า ควรมีการสร้างลวดลายใหม่ๆ ที่
สามารถสื่อถึงอัตลักษณ์ชาวเขาเผ่าเมี่ยนได้อย่างเหมาะสม โดยใช้การสร้างลวดลายจากรูป “ X ” กากบาท
ออกแบบลวดลายที่รูปแบบธรรมชาติมากที่สุด จึงมีความเห็นสอดคล้องกันว่า การนำธรรมชาติ และวิถีชีวิตของ
ชาวเขาเผ่าเมี่ยนมาเสนอในการออกแบบลวดลาย ให้สะท้อนถึงอัตลักษณ์ชาวเขาเผ่าเมี่ยน ผ่านการถ่ายทอด
กราฟิกที่สื่อถึงธรรมชาติและวิถีชีวิตของชนเผ่าเมี่ยน สอดคล้องกับ นกตล เกิดหลง (2557) ได้กล่าวว่าผลิตภัณฑ์ที่ดี
จะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับความงดงามที่น่าสนใจ ในการนำลวดลายจากกลุ่มชาติพันธุ์มาใช้
เหมาะสม ผู้วิจัยจึงออกแบบลวดลายเพื่อประยุกต์ใช้ในผลิตภัณฑ์เคหะสิ่งทอทั้งหมด 3 ลวดลาย ซึ่งจากข้อเสนอแนะ
ของผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบ พบว่า ลวดลายที่ 1 ซึ่งเป็นลวดลายลวดลายใหม่พรมแดงรอบคอชาวเมี่ยนได้
ปรับปรุงมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์เคหะสิ่งทอทั้งหมด 7 รูปแบบ สอดคล้องกับ วนิดา รุ่งสกุล (2557) ได้ให้
ความสำคัญในการเลือกลวดลายผ้าปักชาวเขา ในการนำมาพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เกิดความเหมาะสมและสอดคล้องกัน
ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ควรพัฒนาการตลาด การประชาสัมพันธ์ สินค้าและผลิตภัณฑ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ให้เป็นที่
ยอมรับต่อสังคมและคนหมู่มาก

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการวิจัยเพื่อพัฒนาลวดลายอัตลักษณ์ชาวเขาเผ่าเมี่ยนให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น เพื่อให้
ประยุกต์ใช้ในรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย

เอกสารอ้างอิง

- อรุณวรรณ ตั้งจันทร์, เกษร ธิตะจारी และนิรัช สุดสังข์, [2556].การพัฒนาผลิตภัณฑ์เคหะสิ่งทอจากผ้าปักชาวเขา
เผ่าม้ง จังหวัดเพชรบูรณ์,สาขาศิลปะและการออกแบบ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
จังหวัดพิษณุโลก
- วนิดา รุ่งสกุล,อภิวัดน์ จูมาส, [2557].การศึกษาและพัฒนากระเป๋าจากกลุ่มผ้าปักชาวเขา ตำบลคลองลาน
พัฒนา อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร,สาขาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะเทคโนโลยี
อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร
- ธวัชชัย ศรีสุเทพ. (2549). การออกแบบลวดลาย. หน้า 90-93.